

LUCREȚIA TITIRCĂ

BREViar

**DE EXPLORĂRI FUNCȚIONALE
ȘI DE ÎNGRIJIRI SPECIALE
ACORDATE BOLNAVULUI**

pentru școlile sanitare

Desiderem să reușească înțensul valoii de practică și cunoaștere care constituie ceea ce este de îngrijor, și să exprimă prezentările de binecuvântare și să poată satisfacția "zdrobitorii fundamentale ale personalului"

Este considerat necesar ca în scopul acestui mănușă să anexez și un tabel cu "Valoare de măsură ale analizelor de laborator" care poate conchide se adaugă, un ghid pentru completarea cunoștințelor existențiale medicației.

— Lucrarea TITIRCĂ

Editura „VIATĂ MEDICALĂ ROMÂNEASCĂ“

SUMAR

Cuvântul autoarei 5

1. Pregătirea bolnavului pentru explorări funcționale

Fișa 1.1. Explorarea funcțională a aparatului respirator	11
Spirometria	11
Spirografia	12
Determinarea probelor ventilatorii la aparatul EUTEST	13
Determinarea probelor ventilatorii la aparatul GODART	15
Determinarea volumului rezidual (V.R.), a capacitatei reziduale funcționale (C.R.F.) și a capacitatei pulmonare totale (C.P.T.)	17
Spiroergografie	17
Alte metode de explorare	19
Analiza gazelor	19
Probe farmacodinamice	20
Fișa 1.2. Explorarea funcțională a aparatului cardiovascular	21
Explorarea cordului	21
Pregătirea și înregistrarea electrocardiogramei (E.C.G.)	21
Fonocardiograma	26
Apexocardiograma	27
Ecocardiograma	27
Cateterismul cardiac	27
Explorările funcționale ale aparatului circulator	27
Măsurarea T.A.	27
Oscilometria	27
Măsurarea presiunii venoase	29
Determinarea timpului de circulație	30
Determinarea masei sanguine circulante	31

Arteriograma	31
Flebograma	32
Testul Rumpel-Leede	32
Fişa 1.3. Explorarea funcţională a aparatului renal	32
Metode şi mijloace de explorare a funcţiilor renale	34
Examenul micşunii şi a urinei	34
Examenul săngelui	39
Explorarea mecanismelor funcţionale renale propriu-zise	40
A. probele de clearance	40
B. explorarea secreţiei tubulare	42
C. explorarea capacitatei de diluţie şi concentraţie	44
Fişa 1.4. Explorarea secreţiei gastrice	46
Fişa 1.5. Explorarea funcţională a ficatului	48
Explorarea sindromului de hepatocitoliză	48
Explorarea sindromului de deficit funcţional hepatic sau sindromul hepatopriv	49
Explorarea sindromului de inflamaţie sau de reacţie mezenchimală	52
Explorarea sindromului colestatic	52
Explorări morfologice	53
Explorări funcţionale cu semnificaţie etiopatogenetică	53
Fişa 1.6. Explorarea funcţională a căilor biliare	54
Tubajul duodenal Meltzer-Lyon	54
Tubajul duodenal minutat	54
Fişa 1.7. Explorarea funcţională a pancreasului exocrin	56
Metode directe	56
Metode indirecte	57
Fişa 1.8. Examenul materiilor fecale	58
Fişa 1.9. Explorarea funcţională a glandelor endocrine	60
Explorarea funcţională a hipofizei	60
Explorarea funcţională a tiroidei	60
Explorarea funcţională a glandelor suprarenale	63
Explorarea corticosuprarenalei (C.S.R.)	63
Explorarea funcţională a medulosuprarenalei	64
Explorarea funcţională a gonadelor	64
Explorarea funcţională a ovarului	64
Explorarea funcţională a testiculului	64

Explorarea funcțională a paratiroidelor	64
Explorarea funcțională a pancreasului endocrin	65
Fișa 1.10. Explorarea funcțională a analizorului vizual	66
Determinarea acuității vizuale	66
Măsurarea câmpului vizual	67
Determinarea simțului cromatic	67
Tonometria oculară	67
Examenul fundului de ochi	67
Măsurarea tensiunii în artera centrală a retinei (T.A.C.R.)	68
Fișa 1.11. Explorarea funcțională a analizorului acustico-vestibular	68
Examenul auzului	68
Examenul funcției de echilibru	69
2. Îngrijiri speciale acordate bolnavilor	71
Fișa 2.1. Îngrijirea bolnavilor cu insuficiență circulatorie acută (colaps periferic)	71
Conduita de urgență în afara spitalului	72
Îngrijirile acordate în unitatea spitalicească	72
Fișa 2.2. Îngrijirea bolnavilor cu infarct miocardic acut	74
Conduita de urgență în faza de prespitalizare	74
Îngrijiri acordate în unitățile spitalicești	75
Fișa 2.3. Îngrijirea bolnavilor cu insuficiență cardiacă	78
Fișa 2.4. Îngrijirea bolnavilor cu insuficiență respiratorie	81
Conduita de urgență	81
Fișa 2.5. Îngrijiri speciale în bolile aparatului respirator	85
Fișa 2.6. Îngrijirea bolnavilor cu vărsături	90
Conduita de urgență	90
Îngrijirile acordate în spital	91
Fișa 2.7. Îngrijirea bolnavilor cu diaree	94
Fișa 2.8. Îngrijirea bolnavilor cu hemoragii digestive	96
Fișa 2.9. Îngrijirea bolnavilor cu boli hepato-biliare	98
Îngrijirea bolnavilor cu colecistită acută	99
Îngrijiri generale acordate bolnavilor hepato-biliari	100
Fișa 2.10. Îngrijirea pacientului cu afecțiuni reno-urinare	102
Fișa 2.11. Îngrijirea pacientului cu incontinență urinară (emisie involuntară a urinei)	103

Fişa 2.12. Îngrijirea pacientului cu cateterism vezical și/sau sondă „À démeure”	109
Fişa 2.13. Îngrijirea bolnavilor cu insuficiență renală acută (I.R.A.) și cronică (I.R.C.)	115
Îngrijirea bolnavilor cu insuficiență renală acută (I.R.A.)	116
Dializa (epurarea) extrarenală	119
Îngrijirea bolnavilor în stadiul poliuric	122
Îngrijirea bolnavilor cu insuficiență renală cronică (I.R.C.)	123
Fişa 2.14. Îngrijirea bolnavilor inconștienți și comatoși	124
Măsuri de urgență	125
Măsuri de îngrijire generale	126
Fişa 2.15. Îngrijirea bolnavilor în stare de soc	129
Conduita de urgență în afara spitalului – la locul accidentului	130
Îngrijirile acordate în unitatea spitalicească	131
Fişa 2.16. Îngrijirea bolnavilor agitați și psihiici	134
Conduita (măsuri) de urgență	134
Îngrijiri generale	137
Fişa 2.17. Îngrijirea bolnavilor cu arsuri	140
Primul ajutor la locul accidentului	142
Îngrijirea bolnavilor în stadiul I în spital	143
Îngrijirea bolnavilor arși în stadiul al II-lea	147
Fişa 2.18. Îngrijirea bolnavilor imobilizați la pat	149
Fişa 2.19. Îngrijiri acordate în afecțiunile pielii	152
Îngrijiri generale	153
Infecții și infestări ale pielii	159
Dermite de contact	162
Dermatoze inflamatorii (neinfectioase)	163
Ulcere și tumori ale pielii	165
Cancer al pielii	165
Chirurgia estetică	165
ANEXA 1 Noțiuni sumare de anatomie și fiziologie a sistemului urinar	167
ANEXA 2 Detectarea bolnavilor cu risc de apariție a escarelor Grila lui Norton	172
ANEXA 3 Foie cotidiană de îngrijire și supraveghere a punctelor de atingere	173
Constantele biologice ale analizelor de laborator	174
Valorile de referință din lichidul cefalo-rahidian LCR	179
Valorile de referință ale eliminărilor urinare	180

1

PREGĂTIREA BOLNAVULUI PENTRU EXPLORĂRI FUNCȚIONALE

FIŞA 1.1. EXPLORAREA FUNCȚIONALĂ A APARATULUI RESPIRATOR

Explorarea funcțională a aparatului respirator urmărește:

- determinarea modului în care aparatul respirator satisface nevoile organismului în stare de repaus sau în condițiile unei supraîncărcări funcționale;
- descoperirea stărilor incipiente de boală;
- determinarea patogeniei insuficienței respiratorii și a formei acesteia;
- stabilirea capacitații de muncă a bolnavului.

Dintre mecanismele funcției respiratorii cea mai frecvent explorată este ventilația, care reprezintă circulația aerului prin căile respiratorii superioare și plămâni. Ventilația este apreciată prin numeroase teste (volume și capacitați pulmonare, debite ventilatorii etc.).

Metodele curente de explorare sunt spirometria, spirografia și spiroergografia.

1.1.1. SPIROMETRIA

Spirometria se execută cu spirometrul, care este alcătuit dintr-un cilindru gradat ce comunică cu exteriorul printr-un tub de cauciuc prin care suflă pacientul. Cilindrul gradat este scufundat într-un cilindru mai mare, plin cu apă. Aerul expirat de pacient face ca cilindrul să se ridice deasupra apei, putându-se citi direct pe el volumul de aer expirat (**fig. 1, a.**).

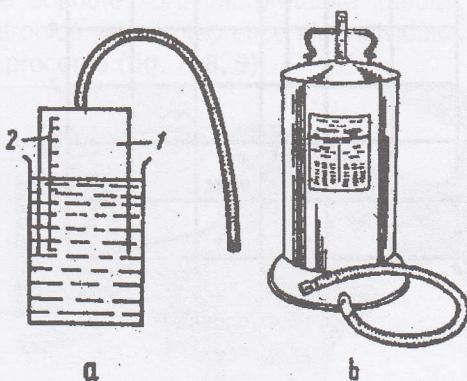

Fig. 1 Spirometru: a. cu apă: 1 – clopot; 2 – scara gradată; b. cu aer

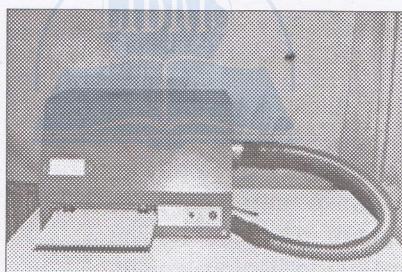

Fig. 2 Aparat EUTEST (model VT-11).

Fig. 3 Efectuarea probelor respiratorii cu aparatul EUTEST

Metoda cercetează numai C.V. (capacitatea vitală) și se folosește foarte rar în practica curentă.

1.1.2. SPIROGRAFIA

Spirografia permite înregistrarea mișcărilor respiratorii. Se pot executa toate măsurările statice și dinamice. Ea poate fi asociată cu probe ergometrice.

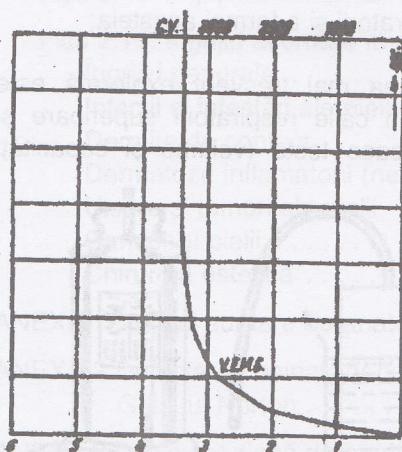

Fig. 4 Expirogramă

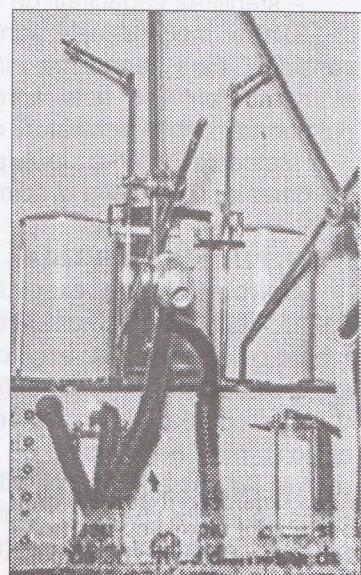

Fig. 5 Expirogram Godart

Tipuri de aparate:

a. **Eutest (spirograf uscat cu burduf)** este un aparat cu circuit deschis (fig. 2).

Tubul prin care expiră bolnavul este prevăzut la un capăt cu o piesă bucală. În partea stângă a laturii frontale a aparatului se află o fântă orizontală prin care se introduce hârtia inscriptoare. Pe aceasta un vârf inscriptor trasează curba expirogramei (fig. 3).

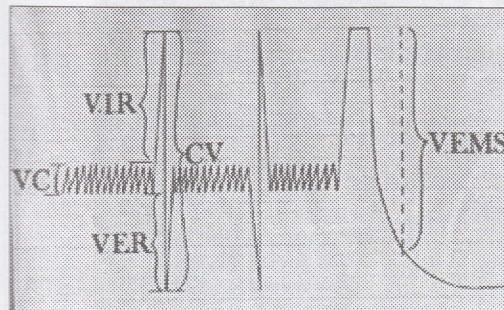

Fig. 6 Spirograma

Hârtia tip Eutest pe care se înregistrează expirograma este gradată în unități de volum și de timp (pe orizontală se poate citi volumul de aer expirat în ml, pe verticală timpul exprimat în secunde; (fig. 4).

b. **Expirograful Godart** este un aparat cu circuit închis. Este alcătuit din: spiomètre asociat cu kimograf pe care se înregistrează; barbotor cu hidrat de potasiu sau carbonat de calciu pentru captarea CO₂ și un dispozitiv pentru dirijarea în sens unic a curentului de aer (fig. 5).

În aparat se introduce O₂. Hârtia pe care se înregistrează spirograma este gradată în diviziuni pe verticală (1 cm= 300 ml aer). Pe orizontală se poate calcula timpul cât a durat înregistrarea, după viteza de rulare a kimografului (fig. 6).

c. **Pneumoscreen (computerizat)**. Un microprocesor electronic valorifică manevrele respiratorii în aşa fel că datele obținute sunt interpretabile imediat, aparatul având încadrat în memoria sa electronică valorile teoretice ale individului, iar rezultatul real apare calculat pe ecran în procente (fig. 7, 8, 9).

1.1.2.1. Determinarea probelor ventilatorii la aparatul Eutest

MATERIALE NECESARE:

aparat, piese bucale, pensă pentru pensat nasul, pensă de servit, recipient cu soluție dezinfecțantă pentru piesele folosite, scaun.

Fig. 8 Efectuarea probelor respiratorii la aparatul Pneumoscreen

Fig. 7 Aparat Pneumoscreen

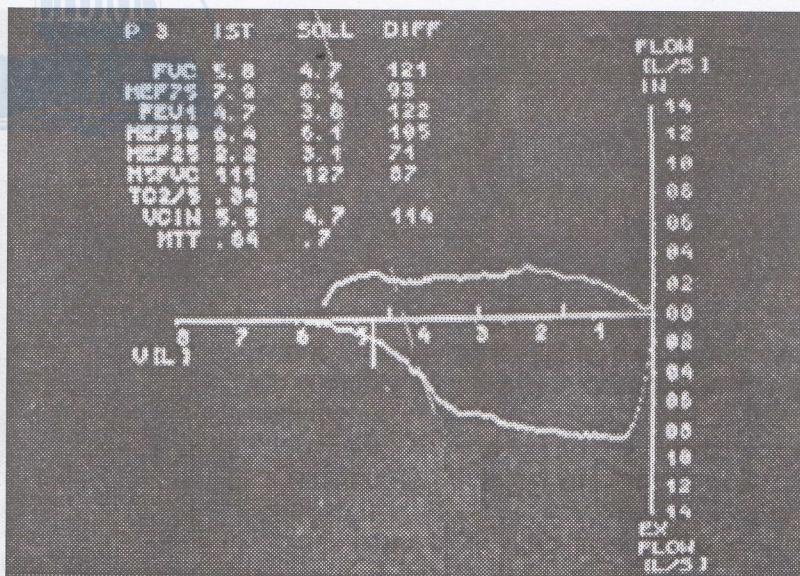

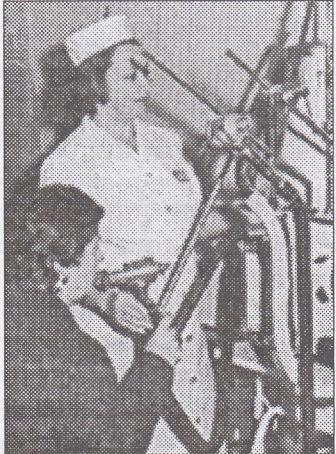
Fig. 9 Rezultatul probelor respiratorii înscrise pe ecranul aparatului Pneumoscreen

<i>Etape de execuție</i>	<i>Timpi de execuție</i>
1. Pregătirea materialelor	<p>1.1. Se verifică aparatul, se pregătesc piesele bucale sterile, precum și restul materialelor necesare.</p>
2. Pregătirea bolnavului	<p>2.1. În staționar, cu o zi înainte, bolnavul este informat că examinarea se execută dimineața pe nemâncate sau la 3 – 4 ore de la masă.</p> <p>2.2. Bolnavii nu vor folosi nici un fel de medicație excitantă sau depresivă a centrilor respiratori cel puțin cu 24 ore înainte; bolnavii din ambulator vor fi interogați în ziua prezentării la probă dacă nu au consumat alimente și dacă n-au luat medicamente.</p> <p>2.3. În ziua examinării, asistenta care execută proba asigură repaus fizic și psihic fiecărui bolnav circa 30 minute înainte de probă.</p> <p>2.4. Bolnavul va fi așezat pe scaun în poziție comodă.</p> <p>2.5. I se explică proba și va fi liniștit pentru a se obține cooperarea lui (foarte important!).</p>
3. Executarea probei	<p>3.1. Asistenta va lua piesa bucală cu pensa și o va adapta la capătul liber al burdufului.</p>

- 3.2.** Bolnavul – aşezat comod – preia în mâna tubul burdufului cu piesa bucală adaptată (v. fig. 3).
- 3.3.** Asistenta va pensa nasul bolnavului, sfătuindu-l să-i asculte comenzi.
- 3.4.** La comanda asistentei bolnavul va inspira adânc din aerul atmosferic și, tot la comandă, va introduce piesa bucală în gură; buzele se vor strânge în aşa fel ca să nu iasă aer pe lângă piesa bucală, apoi se expiră maxim și profund.
- 3.5.** Se scoate piesa bucală din gura bolnavului, care este lăsat să se odihnească.
- 3.6.** Proba se repetă de mai multe ori până când se obțin 2 – 3 curbe egale sau cvasiegale.
- 3.7.** Rezultatul se citește pe hârtia de tip Eutest. Curba înscrisă se numește expirogramă (v. fig. 4).

ATENȚIE! ● Piesa bucală se schimbă după fiecare bolnav.

1.1.2.2. Determinarea probelor ventilatorii la aparatul Godart

<i>Etape de execuție</i>	<i>Timpi de execuție</i>
1. Pregătirea bolnavului	Aceeași ca și la „Eutest“ pct. 1 – 5.
2. Racordarea bolnavului la aparat	<p>2.1. Se racordează bolnavul la aparat prin intermediul piesei bucale (fig. 10).</p> <p>2.2. Se solicită bolnavului să respire liniștit câteva secunde pentru acomodare.</p> <p>2.3. I se pensează nasul cu clema.</p> <p>2.4. Bolnavul respiră liniștit, obișnuit 30 – 40 secunde, cu supapa aparatului deschisă.</p> <p>2.5. Se închide circuitul și se pune aparatul în poziție de înregistrare.</p>
3. Înregistrarea volumului curent (V.C.)	<p>3.1. Se înregistrează 2 – 3 minute volumul curent prin respirație liniștită, normală.</p> <p>Fig. 10 Efectuarea spirogramei</p>